

Föreskrifter för granskning av folkinitiativ

Kommunstyrelsens föreskrifter vid granskning av ett folkinitiativ

Typ av dokument: Riktlinje

Överordnat dokument: Saknas

Fastställt av: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-02-03

Diarie- eller ärendenummer: 25KS63

Revideringshistorik: Saknas

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen

Dokumentägare: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig: Kommunjurist

Allmänt om folkiniciativ

Ett folkiniciativ är en möjlighet för kommunmedlemmarna att väcka ett *ärende* i fullmäktige i fråga om att hålla en folkomröstning.¹ Ett folkiniciativ föreligger om minst 10 % av de röstberättigade står bakom initiativet.²

I kommunallagen (2017:725) finns regler om vad ett folkiniciativ ska innehålla. Enligt 8 kap. 2 § ska initiativet, vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydliganden, personnummer och uppgift om deras adresser.

Syftet med denna riktlinje är att skapa transparens vid granskning av ett folkiniciativ och lämna närmare föreskrifter om hur formkraven i kommunallagen ska tolkas och förstås vid granskningen.

Kommunstyrelsens uppgift

Vid granskning av ett folkiniciativ är kommunstyrelsens huvudsakliga uppgift att bereda ärendet till fullmäktige. Beredningen innebär att styrelsen ska ta ställning till huruvida det inlämnade folkiniciativet, i strikt mening, är ett folkiniciativ. Det innebär att styrelsen ska ta ställning till huruvida det har väckts ett *ärende* (om folkiniciativ) eller inte i fullmäktige. Styrelsen ska, enligt 5 kap. 28 § kommunallagen (2017:725, förkortad KL), lägga fram förslag till beslut.

---

¹ Precis som ett medborgarförslag är ett ärende i fullmäktige är ett formenligt folkiniciativ som uppnår visst antal initiativtagare också ett ärende. Fullmåste måste besluta i dessa.

² Den som är kommunmedlem är inte nödvändigtvis röstberättigad i en kommunal folkomröstning. Vem som är röstberättigad framgår av 5 § *lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar*. reglerna om medlemskap i en kommun finns i 1 kap. 5 § *kommunallagen* (2017:725). Begreppet kommunmedlem är bredare än vem som per definition är röstberättigad. Den som äger fast egendom i kommunen är kommunmedlem men inte röstberättigad på den grunden.

Kommunfullmäktiges uppgift

Ett folkinitiativ omfattas av beredningstvång. Det innebär att fullmäktige i princip inte kan ta upp frågan till prövning innan styrelsen har berett ärendet. När styrelsen är klar med sin beredning överlämnar den sitt yttrande med förslag till beslut. Det är sedan fullmäktige som avgör huruvida de formella förutsättningarna är uppfyllda eller inte. Om så inte är fallet ska fullmäktige avslå initiativet.³ Ett sådant beslut fattas med enkel majoritet.⁴ Om fullmäktige inte avslår initiativet ska fullmäktige pröva huruvida det ska hållas en folkomröstning eller inte. Enligt 5 kap. 37 § kommunallagen ska en folkomröstning hållas om den fråga som initiativet avser är sådan att fullmäktige kan besluta om den, och inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget.

Fullmäktiges beslut om att avvisa eller avslå ett folkinitiativ liksom ett beslut om att hålla en folkomröstning kan överklagas.

---

³ Enligt sektor Styrning och stöds bedömning ska fullmäktige rätteligen *avvisa* – inte avslå - ett folkinitiativ som inte uppfyller föreskrivna formkrav. Bakgrunden till det ställningstagandet är att avvisning sker när det saknas s.k. sakprövningsförutsättningar. Om det inte finns något ärende att ta ställning till i sak finns det inte heller något avslå, utan det ska i sådana fall avvisas.

⁴ Prop. 2009/10:80 s. 106.

Föreskrifter för granskning vid bedömning av ärende om folkinitiativ

Vad en underskrift ska innehålla

1 § En underskrift ska innehålla samtliga de uppgifter som anges i 3–8 §§. Om någon uppgift saknas är underskriften ogiltig.

En initiativtagare får bara skriva under samma folkinitiativ en (1) gång.

Oläsliga underskrifter

2 § Utöver vad som föreskrivs i 3 § ska samtliga uppgifter som en och samma person har uppgett vara läsliga.

En underskrift som är oläslig ska förklaras ogiltig om inte tre granskare, enskilt eller tillsammans, kan tyda uppgifterna. Om endast någon uppgift är oläslig bör underskriften ändå godkännas om identiteten på den som undertecknat initiativet ändå skulle kunna fastställas.

Uppgift om namnteckning

3 § En namnteckning behöver inte vara läslig.

Uppgifter om när namnteckningarna gjorts

4 § Uppgift om när anteckningen har gjorts kräver att dag och månad har uppgetts. Årtal behöver inte framgå.

Uppgift om namnförtydligande

Ett namnförtydligande ska innehålla initiativtagarens personnamn. Med personnamn avses initiativtagarens förnamn och efternamn (jfr. 1 § lag [2016:1013] om personnamn).

Trotsbestämmelsen i *första stycket* behöver en initiativtagare inte uppge samtliga sina namn i förnamnet för att underskriften ska vara giltig.

Den som har ett dubbelt efternamn enligt 20 § lag (2016:1013) om personnamn ska uppge båda efternamnen för att underskriften ska vara giltig.

Uppgift om personnummer

6 § Ett personnummer ska vara fullständigt. Det innebär ett personnummer ska innehålla födelsetid, födelsenummer och kontrollsiffra (18 § folkbokföringslag [1991:481]).

Födelsetiden kan anges med antingen sex eller åtta siffror. Årtalet ska anges med två eller fyra siffror, två siffror för månaden och två för dagen i nu nämnda ordning.

Exempel

19900102–3456	Godkänd
900102–3456	Godkänd
900102	Inte godkänd
19900102–345	Inte godkänd

Uppgift om adress

7 § En underskrift behöver innehålla uppgift om gatunamn och gatunummer samt postnummer eller postort.

Ålder

8 § En underskrift av en initiativtagare som inte fyllt 18 år vid tidpunkten för undertecknandet är ogiltig.

Hur granskningen ska genomföras

9 § Samtliga underskrifter i ett folkiniciativ ska granskas utifrån bestämmelserna i 1–8 §§ i denna riktlinje. Utifrån dessa bestämmelser ska varje underskrift förklaras giltig eller ogiltig.

10 § Granskningen ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå hur granskningen har gått till samt hur många individuella underskrifter som förekommer i initiativet totalt sett samt uppgift om hur många av dessa individuella underskrifter som förklarats giltiga respektive ogiltiga.

Av dokumentationen ska det vara möjligt att ta ställning till exakt vilka individuella underskrifter som förklarats ogiltiga respektive giltiga.

11 § Kommunstyrelsens presidium får besluta om ytterligare föreskrifter om granskningens omfattning och genomförande. Presidiet får också besluta om undantag från denna riktlinje.
